

08.11.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**08 Kasım 2022
Salı**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

08 Kasım 2022 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— İcra Daireleri Başkanlıklarının Kuruluş ve Görevleri ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

— Dış Protez Laboratuvarları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Av ve Yaban Hayvanları ile Bunlardan Elde Edilen Ürünlerin Bulundurulması, Üretimi ve Ticareti Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Sivil Hava Aracı Kaza veya Ciddi Olaylarını Araştırma ve İnceleme Yönetmeliği (HKY-13)

— Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Lisans Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Bankaların Destek Hizmeti Almalarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 376 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

BM İklim Zirvesi, Mısır'da gerçekleşiyor

BM İklim Zirvesi'nde, sera gazı emisyonlarını azaltım planları, iklim değişikliğine adaptasyon, gelişmekte olan ülkelere taahhüt edilen iklim tazminatı gibi konular, en önemli gündem maddelerini oluşturuyor.

Birleşmiş Milletler (BM) İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi 27. Taraflar Konferansı (COP27), Mısır'ın Şarm eş-Şeyh kentinde başladı.

Zirvenin açılış oturumunda, COP26 Başkanı Alok Sharma, dönem başkanlığını Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şukri'ye devretti.

Çevre konusunda "hiçbir şey yapmamanın" durumu felç ettiğini ifade eden Sharma, zirvede iklim değişikliği konusunda somut adımlar atılması gerektiğini kaydetti.

Mısırlı Bakan Şukri ise dünyanın, iklim değişikliğiyle mücadele çabalarının kutuplaştırılması metodunu sürdürme lüksü olmadığını belirtti. Şukri, mevcut durumun acilen uluslararası eylem gerektirdiğini dile getirdi.

İklim değişikliğiyle mücadele alanında dünyadaki en kapsamlı zirve olan İklim Değişikliği Konferansı, 18 Kasım tarihine kadar devam edecek.

Yaklaşık 190 ülkeden 100'ün üzerinde devlet yetkilisi ve politika yapıcı ile 40 binden fazla katılımcının beklendiği konferansta, sera gazı emisyonlarını azaltım planları, iklim değişikliğine adaptasyon, gelişmekte olan ülkelere taahhüt edilen iklim tazminatı gibi konular, zirvenin en önemli gündem maddelerini oluşturuyor.

TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu: Enflasyon muhasebesi zorunlu bir ihtiyaç

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, enflasyon muhasebesinin firmalar için zorunlu bir ihtiyaç haline geldiğini açıkladı.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, enflasyon muhasebesine ilişkin bir açıklama yaptı.

Hisarcıklioğlu, Twitter hesabı üzerinden yaptığı paylaşımında, “Enflasyon muhasebesi firmalarımız için zorunlu bir ihtiyaç haline geldi. İş dünyası olarak bu konuda gerekli adımların atılmasını bekliyoruz” ifadelerini kullandı.

Enflasyon muhasebesi nedir?

Enflasyon muhasebesi, parasal olmayan değerlerin, enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması sonucunda, finansal tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanması olarak tanımlanıyor.

Vergi usul kanuna göre, son 3 yılda Yurt İçi FE endeksinde toplamda yüzde 100 artış olursa, içinde bulunulan yılda da yüzde 10'nu aÇan bir artış varsa, enflasyon muhasebesi uygulanması gerekiyor.

Aktifte yer alan düzeltmeye tabi parasal olmayan kalemler ise Őu Şekilde:

- Mali duran varlıklar ve menkul kıymetler
 - Maddi duran varlıklar
 - Özel tükenmeye tabi varlıklar
 - Stoklar, ilk madde ve malzeme, ticari mallar
 - Verilen avanslar, depozito ve teminatlar
 - Reel olmayan finansman maliyetleri
 - BirikmiŐ amortismanlar
 - Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve Őerefiyeler
- Pasifte yer alan düzeltmeye tabi parasal olmayan kalemler:
- zsermaye kalemleri
 - Borçlar
 - DztilmiŐ kr/zarar
 - Pasifte yer alan fonlar
 - KarŐılıklar

Nebati'den kredi ve faiz açıklaması

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, "Temmuz sonunda ticari kredi faizleri yüzde 30 civarındayken şimdi yüzde 18'lere geriledi. KOBİ kredileri ise tarihsel ortalamasınının 3 katından daha fazla büyüdü" dedi.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, ticari kredi faizlerine ilişkin yeni açıklamalarda bulundu.

Sosyal medya hesabı üzerinden açıklamalarda bulunan Nebati, yeni ekonomi modeli ile büyümeyi sürdürülebilirlik ve istihdam artışını sağlamak için anti-enflasyonist kredi politikalarını uyguladıklarını söyledi ve "İşletmelerimizin enflasyonun oldukça altında, düşük maliyetle ticari kredilere ulaşmalarını sağlıyoruz" dedi.

Nebati, "Nitekim, temmuz sonunda ticari kredi faizleri yüzde 30 civarındayken, şimdi yüzde 18'lere gerilemiştir" diye konuştu.

'KOBİ KREDİLERİ 3 KATTAN FAZLA BÜYÜDÜ'

"Bankacılık sektörünün kredi hacmi ekim sonu itibarıyla yıllık yüzde 68,2 artarken, aynı dönemde ticari kredi büyümesi yüzde 74,9 seviyesinde gerçekleşmiştir" diyen Nebati, şöyle devam etti:

"Uyguladığımız politikalar sonucunda sağlanan güçlü kredi büyümesinde, ticari kredilerin ağırlığı yüksektir.

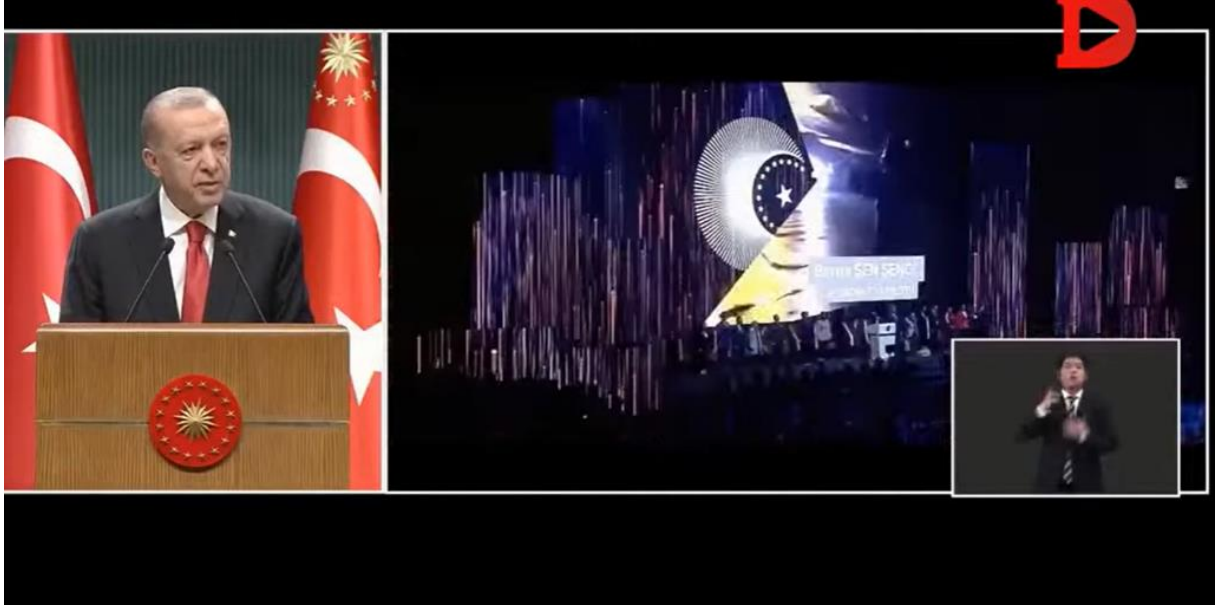
08.11.2022

Ekonomimizin bel kemiği olan ve milyonlarca insanımıza istihdam sağlamaya devam eden KOBİ'lerimizin de kredilere kolay erişimini önemsiyor ve önceliklendiriyoruz. Bu yaklaşımımızın bir sonucu olarak KOBİ kredileri, tarihsel ortalamasının 3 katından daha fazla büyümüştür.

Küresel resesyon beklentilerine rağmen ekonomik canlılığımızı sürdürülebilir kılmak için ihtiyatlı teşvik politikalarını uygulamaya devam edeceğiz.”

Cumhurbaşkanı Erdoğan: 3,2 milyar lira yarın hak sahiplerinin hesaplarına yatırılacak

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kabine Toplantısı sonrası yaptığı açıklamada, sosyal yardımlar kapsamında 3,2 milyar liralık ödemenin yarın hak sahiplerinin hesaplarına yatırılacağını söyledi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığındaki Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı sona erdi. Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki toplantı 3 saat 30 dakika sürdü.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Kabine Toplantısı ardından yaptığı konuşmasının önemli satır başları şöyle;

"Türkiye Yüzyılı vizyonunu milletimizle birlikte hazırlıyoruz. Milletimizin beklentilerini tekliflerini alarak vizyonumuzu somutlaştıracamız.

Polisimize iftira atanların yaptığı 5. kol faaliyetidir

Togg çok önemli bir sembol haline gelmiştir. Togg'un başarısı topyekün 85 milyonun başarısı olarak görülmektedir. Halen yapılan işi değersizleştirmeye çalışan bir zihniyetin umutsuz çırpanışlarını ibretle takip ediyoruz.

Uyuşturucu gibi bir insanlık suçuyla polisimize, iktidarımıza iftira atanların yaptığı 5. kol faaliyetidir. İftira atanlar sinsî niyetle hareket ediyor. Bu defa açıkça söylüyorum başaramayacaklar.

08.11.2022

Sosyal konut projesinde kuralar Mart ayında bitecek
Sosyal konutların kura çekimleri mart ayına kadar bitecek. Konut ve kira fiyatlarındaki dengesizliğin bu çalışmalarla ortadan kalkacağına inanıyorum.

Cumhuriyetimizin yeni yüzyılına girerken 'Devlet-Millet' kucaklaşmasının odağına özgürlüğü yerleştirdik. Milletine husumet besleyen korkaklarla mücadele ederek Türkiye'yi bugünlere getirdik. Özgürlüğün ve adaletin siyaseti olmaz.

Bunlar insanların temel haklarıdır. Adalet arayışımızdaki samimiyetin sorgulanmasına asla izin vermeyiz.

3,2 milyar lira yarın hak sahiplerinin hesaplarına yatacak
Türkiye Aile Desteği Programı kapsamında 2,5 milyon vatandaşıma aktarılacak 3,2 milyar lira yarın hak sahiplerinin hesaplarına yatırılacak.

Elektrik desteğinden yararlanan 3 milyon hanenin 666 milyon lira tutarındaki ödemesi bu hafta içinde yapılacak.

Doğalgaz yardımının 2022 yılı kış dönemi ilk grup ödemesi bu hafta içinde gerçekleştirilecektir.

Vatandaşlarımızın kış dönemindeki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla binin üzerindeki sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfımıza aktarılacak periyodik payı iki kat artırarak 450 milyon liraya çıkardık. 7 milyar lira tutarında sosyal destek rakamını insanlarımızın hizmetine sunmuş olduk."

Hazine nakit gerçekleşmeleri açıklandı

Hazine nakit dengesi ekimde 72 milyar 180 milyon lira açık verdi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı, ekim ayına ilişkin nakit gerçekleşmelerini açıkladı. Geçen ay Hazinesinin nakit gelirleri 238 milyar 904 milyon lira, nakit giderleri 311 milyar 84 milyon lira oldu.

Faiz dışı giderler 251 milyar 995 milyon lira, faiz ödemeleri ise 59 milyar 89 milyon lira olarak gerçekleşti. Faiz dışı denge ise 13 milyar 91 milyon lira açık verdi.

Ekim ayında nakit dengesinde, 72 milyar 180 milyon liralık açık oluştu.

Geçen ay devirli-garantili borç geri dönüşü 110 milyon lira olarak kayıtlara geçti. Kur farklarından kaynaklanan artış 1 milyar 11 milyon lira olarak gerçekleşirken, kasa/banka net hesabında da 27 milyar 961 milyon lira artış görüldü.

Ticaret Bakanlığı'nın 2023 yılı bütçesi 17,1 milyar lira

Meclis Plan Bütçe Komisyonu'na sunulan Ticaret Bakanlığı'nın 2023 yılı bütçesi 17 milyar 124 milyon 310 bin lira olarak öngörüldü.

Canan SAKARYA / ANKARA

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, dünya ekonomilerinin zor bir dönemden geçtiğini belirterek, "Yılı bitirmek üzere olduğumuz bu günlerde karşımıza çıkan risk ve belirsizliklerin, önümüzdeki dönemde daha da artması muhtemeldir. Küresel anlamda tüm ülkelerin karşı karşıya kaldığı zor bir dönem bizleri beklemektedir. AB'de daha da zayıflaması beklenen talep ihracatımız üzerinde risk yaratmaktadır. Bu nedenle, ihracatçılarımızı alternatif pazarlara yönlendirerek pazar çeşitlendirmemizi güçlendirmek için gerekli çalışmaları yürütüyoruz" diye konuştu.

Bakanlığı'nın 2023 yılı bütçesini Meclis Plan Bütçe Komisyonu'na sunan Ticaret Bakanı Muş, dış ticaret verilerini değerlendirerek, bu yılın ilk 10 ayında geçen yılın aynı dönemine göre; ithalatın yüzde 39,5 oranında artarak 300 milyar 553 milyon dolar seviyesinde gerçekleştiğini, bu artışın başta enerji olmak üzere emtia fiyatlarındaki artıştan kaynaklandığını dile getirdi. Enerji ithalatının yılın ilk 10 ayında geçen yıla göre 43,7 milyar dolar arttığını, son dönemde altın ithalatında yaşanan yükselişin de ithalat faturasını önemli ölçüde arttırdığını, ithalatta izlenen artışın yüzde 63'ünün enerji ve altın kaynaklı olduğuna dikkat çekti.

Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Türk Eximbank tarafından 2022 yılının ilk 10 ayında ihracatçılara 37,3 milyar dolar finansman desteği sağlandığını belirterek, Bankanın müşterilerinin yüzde 80,7'sinin KOBİ'lerden oluştuğunu söyledi.

İhracatı Geliştirme Anonim Şirketi'nin (İGEAŞ) bugüne kadar yaklaşık 2 bin 800 onaylanmış başvuru kapsamında ihracatçılara 9 milyar liranın üzerinde kefalet sağladığını söyledi. Yerli üretimi dampingli ve sübvansiyonlu ithalata karşı korumak için uyguladıkları ticaret politikası araçlarını etkin bir şekilde kullandıklarını belirten Muş, ocak-ekim döneminde söz konusu uygulamalar kapsamında 13,8 milyar dolar tutarında ithalatın önleme tabi tutulduğunu söyledi.

Yeni serbest bölgeler kurulacak

Muş, serbest bölgelerin son dönemde üretici ve ihracatçılar tarafından büyük rağbet gördüğünü belirterek, mevcut 19 serbest bölgelerin firmalardan gelen taleplere karşılık vermekte zorlandığını, yeni Serbest Bölgelerin kurulması ve mevcut serbest bölgelerin sınırlarının genişletilmesi için kapsamlı çalışma yaptıklarını açıkladı.

Muş, özellikle yüksek doluluk oranlarına ulaşılan Kocaeli, Ege ve İzmir Serbest Bölgelerinde yeni yatırım taleplerinin karşılanmasının Bakanlığın öncelikli gündemini oluşturduğunu söyledi. Muş, Bergama'da kurulan Batı Anadolu Serbest Bölgesi'ni 2023 yılında faaliyete geçirmeyi planladıklarını belirtti.

Esnaf 56 milyar lira kredi kullandırıldı

Bakan Muş, iç ticarete ilişkin sunumunda ise pandemiden dolayı zarar gören esnaf ve sanatkârları yüzde 50 ve yüzde 100 faiz indirimli krediler ile desteklemeye devam ettiklerini belirterek, 31 Ekim 2022 tarihi itibarıyla kullandırılan faiz indirimli kredilerin toplam tutarının 56 milyar lirayı aştığını söyledi.

Ürün güvenliği ve tüketici hakları kapsamında yapılan çalışmalar hakkında da bilgi veren Bakan Muş, eylül sonu itibarıyla tüketici hakem heyetlerine 453 bini aşkın başvuru yapıldığını, yapılan başvuruların yüzde 61'inin e-devlet üzerinden gerçekleştirildiğini, aynı dönemde 441 bini aşkın başvurunun sonuçlandırıldığını ve yaklaşık 900 milyon lira tutarında uyuşmazlığın karara bağlandığını söyledi.

Gümrük Müdürlüğü sayısı 167'ye yükselecek

Ticaret Bakanı Muş, gümrüklerde yapılan çalışmalara ilişkin verdiği bilgide gümrük müdürlüğü sayısının Çukurova Havalimanı'nda açacakları gümrük müdürlüğü ile 167'ye yükseleceğini bildirdi. Muş, kaçakçılıkla mücadele kapsamında toplam 10 Milyar TL değerinde kaçak eşya ele geçirildiğini belirtti.

Bakan Muş, akaryakıt, tütün mamulleri ve alkollü içki kaçakçılığı ile mücadelede idari ve teknik kapasiteyi artırdıklarını anlatarak, "Akaryakıt özel ekibince bu yıl içerisinde yürütülen çalışmalarda 4 milyar lira değerinde vergi zayı ile 10 Milyar lira değerinde sahte fatura tespit ettik ve 1,262 ton kaçak akaryakıt ele geçirdik. Aynı zamanda, 7318 sayılı Kanun sonrası dış satış yöntemiyle gerçekleştirilen suiistimallerin engellenmesine yönelik çalışmalar yürüterek 30 milyar liradan fazla kamu zararının önüne geçtik" dedi. Ticaret Bakanlığı'nın 2023 yılı bütçesi 17 milyar 124 milyon 310 bin lira olarak öngörüldü.

Erdoğan: Prensip olarak temel hakları oylamayı doğru bulmuyorum

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi sonrası açıklama yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Prensip olarak, temel hak ve özgürlüklerle ilgili konuların halk oylamasına götürülmesini doğru bulmuyorum.” dedi.

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, bugün Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında toplandı. Yaklaşık 3,5 saat süren toplantı sonrası Erdoğan, açıklama yaptı.

Başörtüsü ve ailenin korunması hususlarını içeren anayasa değişikliği teklifine ilişkin de konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, “Prensip olarak, temel hak ve özgürlüklerle ilgili konuların halk oylamasına götürülmesini doğru bulmuyorum. Temennimiz de Meclis'te bu değişikliği doğrudan kabul edecek bir çoğunluğun sağlanabilmesi.” dedi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın söz konusu açıklaması şöyle:

“TEMENNİMİZ MECLİS’TE BU DEĞİŞİKLİĞİ DOĞRUDAN KABUL EDECEK BİR ÇOĞUNLUĞUN SAĞLANABİLMESİ”

“Geçtiğimiz hafta başörtüsü serbestisini ve ailenin korunması hususlarını içeren anayasa değişikliği teklifimizi arkadaşlarımız Meclis'te grubu bulunan siyasi partilerle görüştüler. Bu görüşmelerin kati neticesi alındıktan sonra, şayet uzlaşma sağlanabilirse o şekilde, sağlanamazsa da Cumhur ittifakı partileri olarak kendi teklifimizi Meclis'e sunmayı planlıyoruz. Prensip olarak, temel hak ve özgürlüklerle ilgili konuların halk oylamasına götürülmesini doğru bulmuyorum. Temennimiz de Meclis'te bu değişikliği doğrudan kabul edecek bir çoğunluğun sağlanabilmesi. Ancak milletimize sözümüz gereği, Meclis denkleminde başka bir mecburiyet ortaya çıkarsa onun gereğini yapmanın da boynumuzun borcu olduğuna inanıyoruz.”

Mısır'da devam eden 27. İklim Zirvesi dünyayı kurtarabilecek mi?

Ali Ekber YILDIRIM

08 Kasım 2022 Salı

Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi COP27, Mısır'ın Şarm el-Şeyh kentinde 6 Kasım'da başladı. Zirve 18 Kasım'a kadar sürecek. Yaşadığımız gezegenin geleceği açısından son derece önemli bir zirve. Fakat zirveden olumlu sonuçlar çıkmasını bekleyen neredeyse yok gibi.

Öncelikle "COP27" ne demek? Bilmeyenler için kısaca açıklayalım. Dünya liderleri her yıl Birleşmiş Milletler'in düzenlediği iklim zirvesinde bir araya geliyor. Bugüne kadar 26 zirve yapıldı. Mısır'da 27'ncisi gerçekleştiriliyor. Bu zirveler "Taraflar Konferansı" olarak adlandırılıyor. İngilizcesi Conferences of the Parties(COP). Bu yıl 27'ncisi yapıldığı için COP27 deniliyor.

Dünya 3 yıldan bu yana COVID-19 salgını ile sarsıldı. Uzmanlara göre bu salgın iklim krizinin bir yansıması. Oysa sorun çok daha büyük. Rusya-Ukrayna arasında yaşanan savaş, Avrupa'da son 500 yılın en büyük kuraklığının yaşanması, Pakistan ve Nijerya'da ölümlere yol açan büyük seller, her yıl şiddeti artan felaketler ve daha birçok sorunun kaynağında iklim krizi var. Bu nedenle iklim krizinin önlenmesi, küresel ısınmanın durdurulması çok önemli. Ancak, bunu bir ülkenin tek başına yapması mümkün değil, dünyanın bu sorunla ortak mücadele etmesi ve ortak çözüm bulması gerekiyor.

COP27'nin gündemi

Euronews'in Mısır'dan bildirdiğine göre Mısır'ın Şarm el-Şeyh kentinde gerçekleştirilen ve iklim değişikliğiyle mücadele alanında dünyadaki en kapsamlı zirve olan COP27'ye yaklaşık 190 ülkeden 40 binin üzerinde katılımcı yer alıyor.

"Uygulama Zirvesi" olarak tanımlanan COP27'de 7-8 Kasım tarihlerindeki Liderler Zirvesi'nin ardından finans, bilim, gençlik ve gelecek nesiller, karbonsuzlaşma, adaptasyon ve tarım, cinsiyet, su, sivil toplum, enerji, biyoçeşitlilik ve çözümler başlıkları altında her gün tematik oturumlar düzenlenecek.

Sanayi öncesi döneme göre halihazırda 1,1 derecenin üzerine çıkan küresel sıcaklık artışını yüzyıl sonuna kadar 1,5 dereceyle sınırlandırma hedefini gerçekleştirmek için ülkelerin açıkladığı ulusal katkı beyanlarının (NDC) güçlendirilmesi zirvenin temel başlığı.

Bunun yanında, gelişmekte olan ülkelerin iklim krizi nedeniyle uğradığı ekonomik kayıpların iklim krizinin ortaya çıkmasında tarihsel sorumluluğu en yüksek olan Batı ülkeleri tarafından tazmin edilmesi anlamına gelen Kayıp ve Zarar Mekanizması'na fon ayrılması zirvenin en önemli tartışma konularından biri olarak öne çıkıyor.

Gelişmekte olan ülkelere iklim uyum planları için 2030'a kadar yıllık 160 ile 340 milyar dolar arasında finansmana ihtiyaç duyulmasına rağmen 2020'de bu ülkelere sağlanan küresel iklim ve uyum finansmanı bu miktarın yüzde 10'unun altında kalıyor.

Temel hedef küresel ısınmayı 1,5 derecede tutmak

İklim kriziyle mücadelede temel hedef küresel ısınmanın 1,5 derecenin altında tutulması. Yapılan bu iklim zirvelerinin temel amacı, hedefi de bu. Bu hedef, 2015 yılında kabul edilen Paris İklim Anlaşması ile belirlendi. Küresel ısınma 1,5 derecenin üstüne çıkarsa ne olur? sorusuna verilecek en basit yanıt; dünyanın sonu olur. Bilim insanları böyle bir durumun doğanın, gezegenin ve insan da dahil canlıların çok büyük zararlar göreceğini ifade ediyor.

Birleşmiş Milletler "Emisyon Açığı 2022: Kapanan Pencere" raporunda 1,5 derece hedefine ulaşmak için ikna edici çalışmalar yapılmadığını ve dünyanın 2,5 derece ısınma riski ile karşı karşıya olduğuna vurgu yapılıyor. Raporda, küresel felaketin önlenmesi için emisyonların yüzde 45 oranında azaltılması gerektiği ifade ediliyor.

Mısır'da başlayan COP27, bir anlamda küresel ısınmaya karşı ülkelerin verdiği mücadelenin kararlılığı konusunda bir fikir verecek. Zirvenin başlangıcında ne yazık ki karamsar bir hava var. Bu mücadelenin ciddiye alınmadığı, ülkelerin taahhütlerini yerine getirmediği konusunda herkes hemfikir.

Dünya en sıcak yıllarını yaşıyor

Dünya Meteoroloji Örgütü (WMO), Mısır'daki İklim Zirvesi'nde Küresel İklimin Geçici Durumu raporunu yayınladı. Rapora göre, son 8 yıl kayıtlara geçen en sıcak 8 yıl olarak kabul ediliyor. Raporda, deniz seviyesindeki yükselme oranının 1993'ten bu yana iki katına çıktığı ve Ocak 2020'den bu yana yaklaşık 10 mm yükselerek, bu yıl yeni bir rekor seviyeye ulaştığına dikkat çekiliyor.

Rapora göre, aşırı sıcak hava dalgaları, kuraklık ve yıkıcı seller bu yıl milyonlarca kişiyi etkiledi ve ekonomik olarak da milyarlarca dolar hasara yol açtı.

COVID-19 salgını, savaş ve kuraklığın olumsuz etkileri

İklim krizine karşı mücadelede Covid19 pandemisi, Rusya-Ukrayna savaşı ve kuraklık nedeniyle yaşanan gıda krizinin olumsuz etkileri görülüyor. Bu sorunlar nedeniyle iklim kriziyle mücadele ana gündem olmaktan çıktı. İkinci, üçüncü plana düştü.

İklim kriziyle mücadelede en somut stratejiler belirleyen Avrupa Birliği'nde bu yıl yaşanan ve son 500 yıldaki en sert kuraklık, enerji krizi ve buna bağlı olarak gıda fiyatlarındaki artış stratejilerin tartışılmasını gündeme getirdi.

Tarım sektörü açısından bakıldığında, iklim değişikliğine neden olan ama aynı zamanda iklim değişikliğinden en çok etkilenen sektörlerden birisi tarım.

AB'nin "Çiftlikten Çatala Stratejisi" tartışılıyor

Avrupa Birliği, "Çiftlikten Çatala Stratejisi" çerçevesinde kimyasal pestisit kullanımı yüzde 50 azaltmayı, besin kayıplarının yarı yarıya azaltılmasını, kimyasal gübre kullanımını yüzde 20 azaltılmasını, organik tarım alanlarının yüzde 25'e çıkarılmasını hedef olarak belirledi.

Biyoçeşitlilik Stratejisi çerçevesinde ise 2030'a kadar tarım alanlarının en az yüzde 10'unun yüksek biyoçeşitliliğe sahip alanlar olması, çiftlik hayvanları ve su ürünlerinde antibiyotik kullanımının yüzde 50 azaltılması, en az 3 milyar yeni ağaç dikilmesi, Avrupa Birliği'nin kara ve deniz alanlarının asgaride yüzde 30'unun yasal olarak korunması ve ekolojik koridorların birbirine bağlanması hedeflendi.

Ancak, Rusya-Ukrayna savaşı, yaşanan şiddetli kuraklık ve enerji krizi Avrupa Birliği'nde bu hedeflerin tartışılmasını ve bazı ülkeler bu hedeflerin gevşetilmesini önderdi. Buna gerekçe olarak, gıda üretiminin azalması, fiyatların yükselmesi gösterildi.

Avrupa Birliği'nin hedeflerinden vazgeçmesi veya bu hedeflerin gevşetilmesi iklim krizi ile mücadeleyi olumsuz etkileyecektir.

Çin ve ABD'nin tutumu umutsuzluğu artırıyor

Küresel ısınmaya neden olan sera gazı salımında en büyük etkiyi yapan Amerika Birleşik Devletleri ve Çin'in tutumu iklim kriziyle mücadelede umutsuzluğu artıran bir başka faktör.

İklim Haber, yakın zamanda yayınlanan Birleşmiş Milletler Raporu'na dikkat çekiyor. Rapora göre, mevcut taahhütlerin emisyonları 2030 yılına kadar 2010 seviyelerine kıyasla yüzde 10,6 oranında artıracığını gösteriyor.

Rapora göre, Paris Anlaşması kapsamında 193 ülkenin toplam iklim taahhütleri, yüzyılın sonuna kadar dünyayı yaklaşık 2,5 derecelik bir ısınma yoluna sokabilir.

Bilim insanları, küresel ısınmayı endüstri öncesi sıcaklıkların üzerinde 1,5 derece ile sınırlamak için o zamana kadar emisyonların yüzde 43 oranında düşmesi gerektiğini söylüyor ki bu eşğin üzerinde iklim değışikliğinin kontrolden çıkma riski var.

Birleşmiş Milletler'e göre, COP27 görüşmelerine katılan yaklaşık 200 ülkeden yalnızca 24'ü, geçen yıl İskoçya'nın Glasgow kentinde düzenlenen Birleşmiş Milletler iklim konferansından bu yana yeni veya güncellenmiş emisyon azaltım planları sundu.

Şili, Meksika ve Türkiye dahil olmak üzere birkaç ülkenin Mısır konferansı sırasında yeni planlar yayımlaması bekleniyor, ancak Çin gibi gelişmekte olan büyük ekonomilerin nasıl hareket edecekleri bilinmiyor.

Paris İklim Anlaşması'nın önemi

İklim kriziyle mücadelede en önemli kilometre taşı kuşkusuz 194 ülkenin 2015 yılında imzaladığı Paris Anlaşması. Bu anlaşmanın önemi küresel ısınmanın 1,5 derecede tutulması ve bunun için ülkelerin verdiği taahhütlerden kaynaklanıyor. Türkiye, 2021 Kasım ayında Paris Anlaşması'nı resmen onayladı ve imza attı.

İklim krizinde temel iki taraf var. Bunlardan birisi gelişmiş ülkeler yani en fazla karbondioksit salarak iklim krizine neden olanlar. En başta Çin ve Amerika. Diğeri ise bu krizin mağduru konumundaki yoksul ülkeler. Bu iki grubun aynı oranda iklim krizine karşı mücadele etmeleri mümkün değil. Gelişmiş ülkelerin sorumluluğu çok büyük ve krizin sorumlusu konumunda. Onların yoksul ülkelere destek sağlaması ve yaşanan mağduriyetin karşılanması için yoksul ülkelere tazminat ödemeleri gerekiyor. Ancak gelişmiş ülkeler buna pek yanaşmıyor. COP27'de en çok tartışma yaratacak konulardan birisi de bu olacak.

Özetle, dünyamızı yakından ilgilendiren küresel ısınma, iklim krizi Mısır'da yapılan 27'nci İklim Zirvesi'nde ele alınıyor. Olumlu sonuçlar çıkması beklenmiyor. Ancak iklim krizinin yeniden dünyanın gündemine girmesi açısından önemli. Bu nedenle yakından islenmeli.

Yeni başlayanlar için Türk tarımı sözlüğü

Şeref OĞUZ

08 Kasım 2022 Salı

Türkiye, **7 iklim, 4 mevsim, faunası, florası, suyu, havasıyla** cennet bir vatan... Tarımda **kendine yeterli ülke** sayıldığı zamanları da oldu. Ancak bugün **pek çok üründe dışa bağımlı** hale gelmemiz bir yana, **gıda enflasyonunda dünya rekorları kırıyor, varlık içinde yokluk** çekiyor, cenneti **cinnet vatana** çeviriyoruz. **Acaba neden?** Nedir Türk tarımı? **Örneklere buyurun;**

- **Elden gelen öğün olmaz o da vaktinde bulunmaz.** Ancak bizdeki tarım politikaları elden geleceklere umut bağlamak demektir.
- **Sanayileşmeye önem verirken tarımdan kurtulma**
- **Bakanı en sık değişen,** tarımı bilmesi gerekmeyen bakanlarla idare edilen, il veya bölge kontenjanından bakanı atanan **deneme tahtasıdır.**
- Türk tarımı, **bakanlığın dükalığıdır.** Nitelikli tarım, iyi tarım söylemleri ardına sığınıp, buraya **çöreklenmiş kadroların beslendiği** yerdir.
- **50 ziraat fakültesi** kurup, ayağına tarla çamuru değmeden emekli olan hocaların, **bitkiyi, hayvanı tanımadan** her yıl binlerce insana diploma verilmesidir.
- **Tarla görmemiş** ziraat mühendislerinin **KPSS sınavı için kurslara** yönlendirilmesidir.
- **Miras hukuku** yüzünden bölüne bölüne **halı saha** boyutlarına gelen tarım arazileridir.
- **Arazi bütünleştirmeyi** yasa çıkararak halledebileceğini sanan **kültürü dışlamış** hükümet uygulamalarıdır.

- **Hal yasasını** çıkarmamaktır. Yandaşı etkilenir diyerek **perakende yasasını** çıkarmamaktır.
- **Gıda Komitesi** kurup gıda fiyatlarını **zaptiye tedbirleriyle** düşebileceğini sanmaktır.
- **Gıda enflasyonu**yla savaşı, tarlada vermek yerine bunu **etiketler üzerinden kazanılabileceğini**
- Çarşı Pazarda pahalılığı önlemek için **soğan deposu** basmak, **marketleri** suçlamaktır.
- **Gıda çadırları** kurup ucuzluk geleceğini umma gafletidir. Oysa ikinci kasa domatesi gelmedikçe **çadırların işe yaramadığı** ortadadır.
- **Tarım Satış Kooperatiflerinden** ucuza gıda ürünleri satılacağını ilan edip, **diğer marketlerden daha pahalı etiketleri** buralarda görebilmektir.
- **Tağşiş** ürünler listesi hazırlarken bakanlığın **keyfine göre hareket** etmesi, **kendine iltifat etmeyen şirketleri** teşhir ile cezalandırmasıdır.
- **Planlama** olmayışıdır, herkesin **kafasına göre** ekip biçtiği, **yıkıcı rekabetin** olduğu arenadır.
- Tarım arazilerinin **emlak arsası** muamelesi gördüğü, ziraata meyledenlerin **rant kaygısıyla** cezalandırılmasıdır.
- **Yaylaya süt, yoğurt götürmektir.** Çayırları biçmemektir. Sütten geçindiremediği için **sığırları**, yem yetiştiremediği için **tavukları** kesime göndermektir.

NOT

DARI AMBARI ÜZERİNDE AÇLIK ÇEKEN TAVUK SENDROMU

Her hükümetin, tarıma dair yürümeyen bir reformu, samimiyetten uzak bir çözüm önerisi ve siyasete kurban bir politikası vardır. Tarım bakanlarının tarımla ilgisi yoktur. Tıpkı Denizli'de deniz olmadığı gibi...

Etrafındaki coğrafyayı besleyebilecek potansiyele sahip iken çiftçiyi eğitip örgütlemeyip, kooperatifleşmeye yönlendirmeyerek varlık içinde yokluk çekmemizi sağlamak, nasıl bir akıl ve vicdan tutulmasıdır?

Yeni başlayanlar için Türk tarımı ne yazık ki budur ve **kendi hazinesinin dilencisi** haline gelmemiz, tamamen **konfor tuzağı, ahlak çürümesi**, değerler çözümlenmesi, **akılsızlığımızın bileşkesidir.**

Bugün bankaları döven, yarın dizini döver!

Alaattin AKTAŞ

08 Kasım 2022 Salı

✓ Bankalar düşük faizli ve uzun vadeli kağıt almaya zorlandıkça 2001 krizi döneminde mecbur kalınan iç borç takası akla geliyor.

✓ Eski bir Hazinecinin bu konuda çok ciddi uyarıları var: "Seçimden sonra faiz artırılırsa bazı bankalar BDDK'nın kapısına dayanacak."

Bankalar bir otomobil, bir beyaz eşya, bir tekstil fabrikası gibi görülemez. Sıkıntıya düşen olursa "**Batarlarsa batsınlar**" denilemez. Herhangi bir fabrika kapısına kilit vurduğunda sahipleri batar, alacaklılar zarar görür, o fabrikaya hammadde sağlayanlar pazar kaybetmiş olur, üretilen malı kullananlar zora girer; o kadar.

Ama konu bir bankaysa durum çok ama çok değişir. Bir kağıt parçası karşılığında, hatta artık günümüzde yalnızca bilgisayar ya da telefonda işlem yaparak parasını bankaya yatıranların durumu ne olur? Yalnızca mevduat yatıranlar mı, işlerini kredi kullanarak döndürenler, en başta da bankalar aracılığıyla borçlanan Hazine...

Bankaların batmasına izin verilemez. Zaten mevduat belli ölçüde devlet güvencesindedir, kaldı ki zora düşecek bankanın yükümlülükleri bir şekilde devlet tarafından, yani tüm vatandaşlara yük bindirilmek suretiyle üstlenilir. Dolayısıyla aslolan bankaların zor duruma düşmelerine meydan vermemektir.

Oysa son dönemde adeta tam tersi yapılıyor:

- Döviz mevduatın fazla mı, ek menkul kıymet alacaksın!
- Belli ölçülerin üstünde faiz uygulayarak kredi mi kullanıracaksın, yine menkul kıymet almak zorundasın!
- Alacağın menkul kıymetlerin de vadesi uzun, faizi düşük olacak!

Seçime kadar böyle idare edilmeye çalışılacak. Muhtemelen edilecek de... Ama seçim sonrası bir de bakmışsınız çok sayıda banka BDDK'nın kapısında kuyruğa girmiş...

Eski Hazineciye kulak verin!

2001 krizini bizzat yaşamış eski Hazineci bir dostumla sohbet ettim. 2001 krizine uzanan süreci anlattı; hafızamızı tazelemiş olduk. Bugünlerde atılan bazı adımların bazı yönlerden nasıl 2001 krizi öncesindeki sürece benzediğine ve tehlikenin büyüklüğüne işaret etti.

Gelin o dönemde olan biteni ve sonrasında ortaya çıkan sorunları gelişmelerin tam ortasında yer alan bir Hazineciden dinleyelim...

2001 KRİZİ ÖNCESİNDE OLANLARDAN DERS ALMALI!

O dönemde ilk iç borçlanma ihalesini 2000'nin ocak ayında, IMF programının resmen başladığı günlerde yaptık. Önceki devlet iç borçlanma senedi (DİBS) ihalesinde yıllık faiz yüzde 102 civarındaydı. İhale günü arkadaşlarla “**Faizi yüzde 50'nin altına düşürelim**” diye şakalaştık. Öyle ya, bir anda 102'den 50'nin altına inilmesi ancak şaka konusu olurdu. Ancak öğleden sonra ihale sonuçlanınca yıllık faizin yüzde 38 civarında olduğunu gördük. Sonrasında, uygulanmasına başlanan IMF programının etkisiyle faizler bu civarda kaldı.

Sonuçlardan Hazine de, bankalar da memnundu. Kamu düşük faizle borçlanabiliyordu, mutluyduk. Bankalar ise daha önce yüzde 100'lere varan faizlerle, yani düşük fiyatlarla aldıkları DİBS'ler, faizler düştüğü için daha yüksek fiyattan işlem gördüğü için memnundu.

Dikkat lütfen daha şubat 2001 krizi yok. Finansal piyasalarda bir bayram havası esiyordu.

Mutluluk kısa sürdü

Ne var ki bu mutluluk uzun sürmedi; geçmişten gelen bir dizi olumsuzluğun etkisi hissedilmeye başlandı.

1997, 1998 ve 1999'da önce Uzak Doğu Asya krizi, sonrasında Rusya krizi ve en sonunda Marmara depremi sonucunda kamu açığı inanılmaz boyutlara ulaşmıştı. Dönemin hükümetleri, gelirleri artırarak bütçe açığını azaltmak yerine daha fazla borçlanmayı seçti. Borçlanma miktarı ve faizleri artmaya başladı.

Hazine'nin artan borçlanma talebine iç tasarruflar yetmeyince bankalar dışarıdan dövizle borçlanmaya yöneldi. Bankalar aldıkları dövizli dış borcu TL'ye çevirip Hazine'ye yüksek TL faiziyle borç olarak veriyordu. Ancak bankalar bunu yaparken ciddi bir kur riski alıyordu.

Ne demek istediğimi basit bir örnekle açıklamaya çalışayım.

Banka yılın başında 1.000 dolar dış borç alsın ve bunu 10 TL'lik kurdan bozdurup Türk lirasına geçsin. Ardından 10.000 TL ile Hazine'den bir yıl vadeli yüzde 15 faizli DİBS alsın. Bankanın eline yıl sonunda 11.500 TL geçecektir. Vade bitiminde kur değişmemiş olursa, yani 10 lirada kalırsa 11.500 lira 1.150 dolar eder. Banka 150 dolar kazanır.

Ancak, eğer dolar kuru 15 lira olursa o zaman getiri ($11.500/15$) 767 dolara düşer. Bu durumda banka dışarıdan aldığı 1.000 doları ödeyebilmek için kendi kasasından 233 dolar koymak durumunda kalacaktır. Yurtdışından alınan kredinin faizi de banka için ayrı bir yük tabii ki.

Bankaların dövizle borçlanıp (pasif kalemi) TL ile DİBS olarak kredi (aktif kalemleri) vermelerinin sonucuna döviz açık pozisyonu denildiğini biliyoruz. İşte o günlerde iş öyle bir hale gelmişti ki, eylül 2000 itibarıyla banka bilançolarında 18.2 milyar dolar açık pozisyon oluşmuştu. Bankalar kamu açığını finanse edebilmek için böylesine devasa döviz pozisyonu açığı taşıyordu.

Ve kriz patlak veriyor

Sonrası malum, şubat 2001'de büyük kriz patlak verince dolar kuru bir gecede 600 bin lira (o zaman TL'den 6 sıfır atılmamıştı) civarından 1,1 milyon lira civarına fırladı. Birçok banka aldıkları döviz borçlarını kapatamaz duruma düştü. Battılar. Bu bankalar Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kapsamına alındı.

Ancak bu yeterli değildi. Büyük özel bankalar dahil diğer bankaların da açık pozisyon sorunu vardı. Bilançolarındaki sorunların kalıcı olarak çözümlenmesi gerekiyordu. Yoksa bankalar ne DİBS alabilecek, ne kredi verebilecek durumdaydı. Ekonominin kredi ihtiyacı yeteri kadar karşılanamıyordu.

Bu bağlamda Hazine finansal sektörün sorunlarına yardımcı olabilmek 2001 yılının haziran ayında dünyada neredeyse bir ilk gerçekleştirdi ve iç borç takası yaptı.

Hazine bankaların elindeki 9.3 katrilyon (6 sıfır atılmamıştı) TL tutarındaki ortalama vadeye kalan süresi 6 ay olan kısa vadeli DİBS'leri aldı. Bankalara 3 ve 5 yıl vadeli, 6 aylık kuponu olan ABD dolarına endeksli, ortalama vadesi 37,5 ay olan tahviller ile 1 ve 2 yıl vadeli, 3 aylık kuponlu değişken faizli TL cinsi tahviller verildi.

Böylelikle bankaların döviz pozisyon açıkları azaltılıp bilançoları rahatlatılırken, Hazine'nin de 2001 yılında vadesi gelen 6,4 katrilyon TL borç ödemesi azaltıldı. Sistem rahatladı.

“Sadede gelirsek...”

Şimdi bunu niye anlattım dersin! Son dönemde uygulanan “**makro ihtiyati önlemler**” ile bankalar, uzun vadeli, düşük faizli DİBS almaya zorlanıyor. Kararlar genellikle bankalardan sorumlu kuruluş olan BDDK tarafından değil, görevi fiyat istikrarını sağlamak olan Merkez Bankası tarafından alınıyor. Uygulamaların

08.11.2022

sonucunda, yüz milyarlarca liralık uzun vadeli ve düşük sabit faizli DİBS'lerin banka bilançolarında birikeceği biliniyor.

Merkez Bankası politika faizi düşük tutulabildiği, ekonomik aktörler yüksek negatif reel faize fazla aldırış etmediği sürece bu durum şimdilik dert değil. Hem bilançosu sağlam olan bankalar buradan kaynaklanan zararlarını, diğer gelirleriyle bir süreliğine karşılayabilir.

Ancak piyasa oyuncularındaki genel beklenti doğruysa, 2023'teki **seçimlerden sonra her şey çok farklı gelişir ve faizler yükselirse ne olacak?** O zaman, bazı bankalar Merkez Bankası'nın değil, BDDK'nın kapısına gidecek ve bilançolarındaki düşük faizli kağıtlardan şikayetlerini iletcek. BDDK da Merkez Bankası'na değil Hazine'ye gidip faiz artışlarına ve ekonominin genel durumuna bağlı olarak, büyük bir olasılıkla, yeni bir iç borç takasını nasıl yapabiliriz diye soracak.

Döviz kurundaki yükselişi yavaşlatmak adına KKM üzerinden Hazine ve Merkez Bankası'na getirilen yüz milyarlarca liralık yüke ek olarak, düşük faizle borçlanabilmek için zorla satılan DİBS'lerin, kısa bir süre sonra, bütçeye ek yük yaratma olasılığı yadsınamayacak kadar yüksek.

İşte bu olasılığı düşündüğümden, uygulamacıların ve karar alıcıların şimdiden, Hazine'deki eski dosyaları açıp okumalarında yarar var diye düşünüyorum.

Abdulkadir Selvi

İmamoğlu'na siyasi yasak gelecek mi

11 Kasım Cuma günü Ekrem İmamoğlu'nun YSK üyelerine, "ahmak" dediği için yargılandığı davanın duruşması var. İmamoğlu, 4 yıl 1 ay hapis talebiyle yargılanıyor. Eğer 1 yıldan fazla hapis cezasına çarptırılırsa İmamoğlu'nun siyasi yasaklı olacağı ifade ediliyor. Bu durumda İmamoğlu'nun belediye başkanlığı düşürülecek. Belediye Meclisi'nde çoğunluk AK Parti'de olduğu için yapılacak seçimle AK Partili bir isim belediye başkanı olacak.

Her duruşma öncesinde Ekrem İmamoğlu, kamuoyunu harekete geçirecek bir adım atıyor. Geçen sefer kitleler Anadolu Adliyesi'nin önüne yığılmıştı. Bu kez de "Ahmak" diye bir video hazırlatmış.

AHMAK VİDEOSU

Ekrem İmamoğlu'nun belediye başkanlığı denilince iki şey ön plana çıkıyor. Biri sürekli olarak polemige girmek, ikincisi ise mağduriyet oluşturmak. Duruşma öncesinde hazırlatılan videoyu izleyince İmamoğlu'nun yeni bir mağduriyet peşinde koştuğunu görüyorsunuz. Bir defa videonun adı "Ahmak". Videoda o kadar çok "ahmak" vurgusu yapılıyor ki adeta mahkeme heyetine sübliminal olarak mesaj veriliyor. "Ben ahmak dedim ve bana bundan dolayı bir ceza verin" gibi bir ısrar hissediliyor.

Her İmamoğlu olayında olduğu gibi burada da bir de algı operasyonu yapılıyor. Sanki davayı AK Parti açtırmış gibi bir hava veriliyor. Oysa İmamoğlu hakkında suç duyurusunda bulunanlar, YSK üyeleri.

YSK eski Başkanı Sadi Güven, "İmamoğlu'nun sözlerini savcılığa ben bildirdim. O konuşmayı kurula karşı yaptığını düşünerek böyle bir ihbarda bulunduk" demişti.

MAĞDUR ROLÜ

İmamoğlu'nun siyasi yasak getirilip AK Parti tarafından koltuğu elinden alınmış bir İstanbul Belediye Başkanı rolünü oynamak istediği çok belli. Erdoğan da bir şiir okuduğu için İstanbul Belediye Başkanlığı'ndan alınıp hapse atılmış, oradan Cumhurbaşkanlığı'na kadar yükselmiş bir lider değil mi? İmamoğlu'nun da ikinci Erdoğan olma hayalleri peşinde koştuğu düşünülebilir. Ama Erdoğan'ın hikâyesi farklı, İmamoğlu'nun hikâyesi farklı.

BAŞKA YOLLAR VAR

Ancak şunu söylemek isterim. İmamoğlu 1 yıldan fazla hapis cezası alsa da mutlaka siyasi yasaklı olacak diye bir zorunluluk yok. Hukuk içinde birden fazla yol var. Adli para cezası verilir ya da hâkim hükmün açıklanmasının ertelenmesine karar verirse siyasi yasak söz konusu değil.

HAYAT ÖPÜCÜĞÜ OLUR

Ayrıca Erdoğan hapis hapis, siyasi yasaksa yasak... Bunları yaşadı. Bu çözüm değil. Siyasetçinin cezası siyaseten olmalı. Parti liderlerinin grup konuşmalarını izlediğimizde "ahmak" sözü onların yanında hafif kalıyor. Bu durumda hepsine ceza verecek olsanız her salı günü bir parti liderinin hapse girmesi gerekir. Ayrıca bu tür cezalar ters teper. İstanbul seçimlerinde bunu gördük. Milyonlarca İstanbullunun oyunu alan bir belediye başkanının yargı kararıyla önünün kesilmesi vicdanlarda ters teper. Ekrem İmamoğlu'nun danışmanı Necati Özkan, İmamoğlu'nun hikâyesini yazdığı kitaba, "Kahramanın Yolculuğu" ismini vermişti. Belli ki İmamoğlu, yolunun siyasi yasaklardan geçerek gerçek bir kahramana dönüşmesini çok arzu ediyor. Siyasi yasaklı olması demek İmamoğlu'na hayat öpücüğü gibi gelir.

AKŞENER'İN BAŞÖRTÜSÜYLE SINAVI

BAŞÖRTÜSÜ serbestisi getiren Anayasa değişikliği 6'lı masanın sınavına dönüşüyor. Neden 6'lı masa dedim? Çünkü Meral Akşener, başörtüsüyle ilgili Anayasa değişikliği konusunu 14 Kasım tarihinde toplanacak olan 6'lı masanın gündemine getirecek, "Beyler, hadi çıkın bakalım bu işin içinden" diyecek.

Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü konusunu gündeme getirip Erdoğan'ın Anayasa değişikliği ile karşı hamle yapması İYİ Parti'de, "Kılıçdaroğlu topu 18 üzerine dikti, kaleyi de boşalttı. Şimdi Erdoğan'ın penaltıyı gole çevirmesini bekliyor" diye yorumlanıyor. Akşener ise, "Erdoğan'ın topu 90'dan filelere takmasını nasıl önleriz" diye bir çaba içinde.

Dün İYİ Parti'nin başkanlık divanında ve kurucular kurulu toplantısında bu konu tartışıldı. Akşener, kimseyi etki altında bırakmamak için bir değerlendirme yapmadı. Yapılan konuşmalarda da ortak bir görüş oluşmadı. Hafta içinde milletvekilleriyle görüşecek. Onların eğilimini aldıktan sonra işi 6'lı masaya götürecektir. İYİ Parti ret oyu vermek gibi bir karar almadı. Ama destekleyelim diye bir karar da çıkmadı. Benim edindiğim izlenim, Akşener başörtüsü konusunun referanduma götürülmesinin önüne

08.11.2022

geçmek istiyor. Başörtüsü konusunun seçimlerde AK Parti açısından bir kaldıraç etkisi yapacağını düşünüyor.

İKİ KONU

Akşener iki seçenek arasında gidip geliyor.

1- Meclis'te destek vererek 400 milletvekilinin oyuyla kabul edilmesini sağlayalım. Böylece referanduma gitmesine gerek kalmaz. Erdoğan'ın elinden referandum kartını almış oluruz.

2- Ya da Meclis'te oy vermeyelim. Böylece 360 milletvekilinin altında bir oy alırsa referanduma gitmez. Bu durumda seçimlerde Erdoğan'ın başörtüsü kaldırıcından mahrum kalmasını sağlarız.

Akşener'in iki zorluğu var.

1- İYİ Parti, milliyetçi-merkez sağ kökenden gelen bir parti. Başörtüsü oylamasında hayır oyu kullanması seçimlerde aleyhine işler.

2- Meral Akşener başörtüsü mücadelesinin ne olduğunu en iyi bilen liderlerden biri. Başörtüsüne hayır demek, Akşener için eksi bir puan olur.

Ayrıca bu hesapta bir eksiklik var. Başörtüsü referandumunun önünü keseyim derken İYİ Parti'nin önünü kesmiş olursunuz.

AKŞENER RAHATSIZ

Akşener, başörtüsü tartışmasının açılmasından rahatsız. İYİ Parti'nin bu tartışma ikliminin bir parçası olmadığını düşünüyor. "Kapanan yaralarla değil, kanayan yaralarla uğraşalım" sözü onu işaret ediyor. Ancak siyaset bazen hiç hesapta olmayan konularla sınırlı liderleri. Burada önemli olan Akşener'in nasıl bir sınav vereceğidir. Başörtüsü referandumu seçimlerde AK Parti'ye yarar sağlar diye düşünür, başörtüsü aleyhinde oy kullanırsanız, o zaman başörtüsü serbestisine karşı çıkmış gibi bir pozisyona düşersiniz. 6'lı masayı kurtarayım derken kendiniz okkanın altına girersiniz.

Başörtüsü konusu İYİ Partililerin dediği gibi aslında çok bilinmeyenli bir denklem değil. Bir ilke sorunu. Başörtüsüne karşı mısın değil misin? Bütün mesele bu.

ASLI BAYKAL CHP'DEN NEDEN İSTİFA ETTİ

CHP eski Genel Başkanı Deniz Baykal'ın kızı Aslı Baykal geçen hafta CHP'den istifa etmişti. Ama doğrudan neden istifa ettiğini anlatan bir açıklama yapmadı. Aslı Baykal bugün, "Masa Strateji" grubunun basına kapalı toplantısına katılacak. Orada CHP'den istifa gerekçelerini anlatacak. Aslı Baykal'la konuşuyorum. İstifasının kişisel konularla ilgisi olmadığını söylemekle yetiniyor. CHP'nin son dönemlerdeki

08.11.2022

izgisinden rahatsız olduğunu ifade ediyor. Kılıçdaroğlu'nun, "Uyuşturucu paralarını cari açığın finansmanında kullandılar" ıkışı bardağı taşıran son damla olmuş. Aslı Baykal önümüzdeki günlerde CHP'nin hangi politikalarından rahatsız olduğunu kamuoyuyla paylaşacağını ifade etti. Bunlar daha çok milli konular. Bu arada Deniz Baykal'ın bu aşamada CHP'den istifa etmek gibi bir düşüncesi yok.

Esfender KORKMAZ

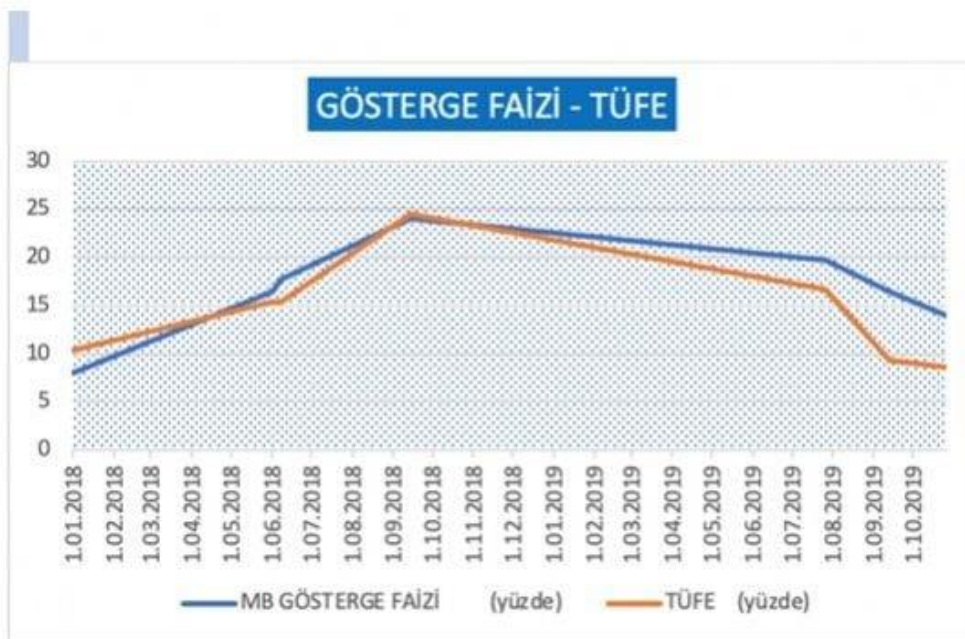
Ekonomide yanlış yapma lüksümüz yoktur

8 Kasım 2022 Salı

Güven endeksleri, üretici ve tüketicinin ekonomik gidişattan tedirgin olduğunu gösteriyor. Üstelik bu endekslerde üretici ve tüketici beklentilerinin de kötü olduğu anlaşılıyor.

Buna rağmen bazı hükümet üyeleri ekonomi için uçtu, kaçtı diyor. Bazıları farkındayız diyor. Ama çözüm için adım atılmıyor. Üstelik tek haneli faiz ve düşük TL politikasının da TL krizini derinleştirdiğini yaşıyoruz.

2018 kur şoku nedeni ile aynı yıl Ekim ayında TÜFE oranı yüzde 25'e çıkmıştı. Merkez Bankası faizleri artırdı ve enflasyon da geriledi. Sonrasında MB paralel olarak gösterge faizini de düşürdü. (Aşağıdaki grafik.)

08.11.2022

2018'de Merkez Bankası'nın gösterge faizini artırması ve reel faiz uygulaması doğru politika idi. Bu yolla TL'nin daha da düşmesi ve enflasyon önlendi. Bir yıl içinde 2019 Eylül ayında TÜFE yüzde 9,26'ya geriledi.

Buna rağmen Hükümet neden reel faiz politikası uygulayan TL'yi kollayan Merkez Bankası bağımsızlığını kaldırdı ve kadrolarını değiştirdi.

Amaç kur artışı ve ihracatta rekabet gücünü artırmak idiyse, hükümetin bir dolarlık ihracat için 80 sentlik ithalat yapılması gereğinden haberi mi yoktu?

Ekonomi yönetimi, genel kabul görmüş ve üstelik de kendi denediği doğrunun tam tersi yanlışı neden yaptı? Böyle bir yanlış yapmaya hakkı var mı?

Başta da söylediğim gibi, Hükümet ve ekonomi yönetimi bugün de kriz derinleştiği halde işi ciddiye almıyor ve bir istikrar programı yapmıyor. Ekonomi kritik eşiğe geldi.

İthal girdiye bağımlı üretim yapısı, GSYH'nın yüzde 6'sına ulaşan cari açık, dış borçlanma maliyetinin artması, yabancı yatırım sermaye girişinin durması ve tersine çıkması, raiting notumuzun aşırı spekülatif -yatırım yapılamaz- seviyesine inmesi ve temerrüt riski, sürdürülemez eşiktir. Seçim arifesinde popülist politikalarla bu tablo daha da kötüleşebilir.

Ekonomik krizler halkın refahını düşürmekle kalmaz, siyasi sorunlar da doğurur. Dikkat etmek zorundayız.

Türkiye, bugüne kadar yalnızca 1958 yılında dış borçlarda ödeme sorunu yaşadı ve moratoryuma gitti. Arkasından darbe geldi.

Türkiye, yüksek enflasyon yaşadı ve fakat hiper enflasyon yaşamadı. Bundan sonra da eğer önlem alırsak yaşamayız. Ama yanlışlara devam edersek hiper enflasyon riski de oluşur.

Dünyanın geçmişinden ders almalıyız. Çünkü krizler çözülsede halka maliyeti yüksek oluyor.

2018 Ağustos ayı ortasında Venezuela'da 1 kilo etin fiyatı 9,5 milyon bolivar idi. Bu ülkede enflasyon oranı; 2018 yılında yüzde 130 bin, 2019'da yüzde 9 bin 585, 2020'de yüzde 2 bin 960, 2021'de yüzde 686,4 oldu. 2022'de yıllık enflasyon yüzde 155,8'e geriledi. Aynı ayda Türkiye de Yİ-ÜFE 157,69'dur.

Ama krizin tahribatı yüksek oldu. Haziran ayında Deutschebank ve Citibank, Venezuela hükümetinin borçlarını ödeyememesi nedeniyle 1,4 milyar dolarlık altın rezervine el koydu. 2,3 milyon kişi ülkeyi terk etti. İlaç ve gıda kıtlığı yaşanıyor.

Almanya da 1921-1923'te hiper enflasyon yaşadı. 2022 Ekim ayında aylık enflasyon oranı yüzde 29 bin 500 oldu. Halk sefalet yaşadı. Arkasından 1923-1925 yılları arasında Ruhr Vadisi, Fransa ve Belçika tarafından işgal edildi. Bu olaylar

08.11.2022

Almanya'da aşırı sağcı hareketlerin büyümesine katkıda bulundu ve Dünya Hitler faşizmini yaşadı.

Macaristan'da 1945 ve 1946 boyunca hiper enflasyon yaşandı. 1946 yılında enflasyon oranı yüzde 41,9 katrilyon oldu. 1947'de komünistler güçlendi. Muhalifler sürgüne gönderildi. 1956'da Ruslar, Budapeşte'yi işgal etti. Macar halkının 50 yılı kayboldu.

Zimbabve'de 2008'in Kasım ayında enflasyon oranı ayda yüzde 79 milyar oldu. Ekonominin çökmesi insanları, su ve elektrik kesintileri, bankalar, benzin istasyonları ve büyük gıda sıkıntısı nedeniyle marketler önünde oluşan kuyruklarla yaşamak zorunda bıraktı. Uygulamada Güney Afrika randı ve ABD doları kullanıldı. Zimbabve halkı halen açlık sınırında yaşıyor.

Türkiye'de Aralık ayında baz etkisi ile enflasyon yüzde 80 veya altına düşer. Ama ekonomi o kadar kırılğan bir yapıda ki, hükümetin bir yeni yanlışı, bizi dış borçlarda temerrüde ve hiper enflasyona götürebilir.

İbrahim Kahveci

Faizcileri coşturan faiz düşmanları

Veriler 2005 yılından başlıyor. 680 milyar lira ülke gelirin karşılık 134 milyar lira kredi kullanılıyor. Yani kredi kullanım oranı ekonominin yaklaşık yüzde 20'sine gelmiş.

Önceki verilerden biliyorum: 2002 yılında kredi kullanım oranı yüzde 13'lerdeydi. O nedenle 2001 krizinde faizler yüzde 3000-5000'lere çıktığında bile ekonomi bu kadar sert etkilenmemişti.

Ve bugün.

6 trilyon lira kredi kullanımına karşılık yaklaşık 10 trilyon lira ülke geliri var. Kısaca **kredi kullanım oranımız artık yüzde 60'lara gelmiş durumda.**

Bakın burada kredideki nominal artıştan bahsetmiyorum. Ülke gelirin oranla kredi gelişmesini veriyorum: Bir bakıma **KREDİ BAĞIMLILIĞI ORANINI** vermiş oluyoruz.

AK Parti Türkiye'nin kredi bağımlılık oranını yüzde 13'lerden yüzde 60'lara çıkartarak bildiğimiz yakın tarihte en yüksek seviyeye yükseltmiştir.

Peki, AK Parti ne diyor: Faiz düşmanıyım diyor. O zaman neden kredi bağımlılık oranını hiç görmediğimiz kadar yükselmiştir?

AK Parti'nin ekonomi paketlerini hatırlayın: Esnafa kredi, KOBİ'ye kredi, konuta kredi vs vs... Dikkat ederseniz **AK Parti'nin ekonomi paketlerinin nerede ise tamamı KREDİ-FAİZ üzerindedir.**

Kargadan başka kuş, kredi-faizden başka çözüm bilmeyen bir partinin faiz düşmanlığı sizce ne olabilir?

Bu arada bu meseleyi bugün yazmıyorum... Bu konuyu 12-13 yıldır dile getiriyorum. Ama bugünlerde önemi daha farklı: Çünkü faiz üzerinden bir servet transferi yapılıyor ve vatandaşa tam tersi şeyler söyleniyor.

08.11.2022

Dün borsaya bakıyorum: Yazıyı yazdığım sıralarda borsa endeksi yüzde 2,2 artılarda iken banka endeksi yüzde 3,5 yukarıdaydı.

NOT: Sahi dün sorduğum soruyu tekrar edeyim: Banka endeksini 2000'lerden 5000'lerin üzerine çıkartan ama şimdilerde 4000'lerde seyreden bu hareketi yapanlar neden hapiste? Borsada alım yapmak suç mu?

Tekrar konumuza dönelim.

Dün sorduk... yüksek faize karşı çıkanlar neden negatif büyük faizde çok ama çok büyük zarar eden tasarruf sahiplerini sahiplenmiyorlar?

Hem bütün çözümlerinizi kredi-faiz üzerine olacak, hem de tasarruf ederek kredi verdirecek imkan sağlayan tasarruf sahipleri cezalandırılacak.

Ve bunu da İş Dünyası örgütlerinde alkışlatacaksınız... Bu mudur adalet? Bu mudur hakkaniyet?

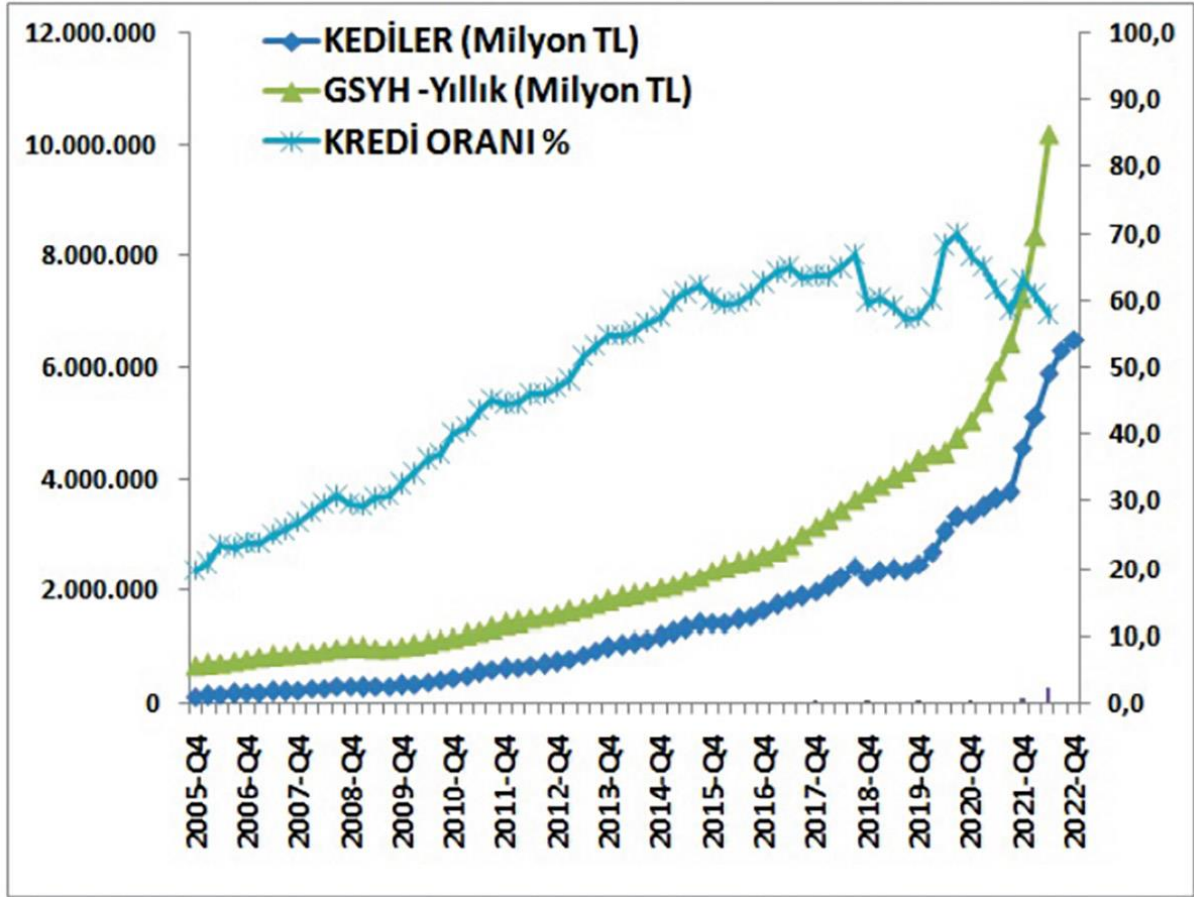
Ya kredi-faiz sistemini keseceksiniz; ya da herkesin hakkını gözeteceksiniz. (Bu arada kredi faiz sistemi katılım bankalarında da aynı şekildedir. Kimse kimseyi kandırmasın.)

Başkanlık referandumu öncesi, yani fiili Başkanlığın başladığı 2017 öncesi iki faiz rakamı vereyim:

1-Banka karları yıllık 37 milyar liraydı; şimdi sadece 9 ayda 286 milyar lira

2- Bütçeden faize ödenen para 50 milyar liraydı, şimdi 330 milyar lira... Gelecek yıl ise 566 milyar liraya çıkacak.

Sorumuzu tekrar sorarak bitirelim: Sahi kim faize karşıymış? Faizcilerin bayram ettirildiği Ülkede faize karşıyım söylemini nereye koymalıyız?

08 Kasım 2022, Salı

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

ABD'de genel seçim gibi bir ara seçim

ABD'deki ara seçim, **Trump** ile **Biden** arasında adeta bir referanduma döndü. Dün yaptığı mitingde **Trump**, ABD'nin bu yönetimle komünist Küba'ya benzeyeceğini söyledi. Dahası, kendisinin gelecek seçimlerde başkan olacağını da açıkladı. Başkan **Biden** ise ülke gündemini değiştiren bir açıklamada bulunup "**Cumhuriyetçiler Senato'yu kazanırsa beni azledeceklerini duydum. Ancak beni ne için suçlayacaklarını bilmiyorum**" dedi.

Bugün gerçekleştirilecek seçimde Kongre ve Senato'daki dengelerin Cumhuriyetçiler lehine değişmesi bekleniyor. Bu süreçle birlikte birtakım yargı güçlerinin yön değiştireceği gibi askeri politikaların belirlendiği kurullarda da yeni isimler göreceğiz. Mesela başka ülkelere silah satışı için ABD'de Kongre onayı gerekiyor. Bütün ambargo kararları yine Kongre'den çıkıyor. Dolayısıyla bu seçim sonuçlarıyla, dünyayı 3. Dünya Savaşı eşiğine getiren "**demokrat**" **Biden**'in, daha doğrusu onu idare eden küresel güçlerin etkisi azalmaya başlayacak.

Ukrayna'ya yapılan silah yardımının durması bekleniyor. Cumhuriyetçiler'in güçlenmesiyle birlikte Ukrayna'ya yapılan her silah yardımının aslında Ukraynalıları öldürdüğü ve ülkeyi parçaladığı konuşulmaya başlanacak. Bunun sinyalleri verilmeye başlandı bile.

ABD'deki Cumhuriyetçi veya "**Patriot**" diye anılan vatanseverler, Amerika'nın tüm dünyanın başına bela olarak aslında kendisini riske soktuğunu iddia ediyor. Tabii seçimde ne olursa olsun ABD her zaman bildiği politikalarına devam eder. Ancak bu kadar arsızlaşmış ve gerçek manada bir başkanı olmayan bir süper güç, tüm insanlık için tehlike olmaya başladı. En azından bu durumun değişmesi için bir ihtimal doğdu.

KILIÇDAROĞLU, BATI'DA İCAZET ARAMAYI SÜRDÜRÜYOR

İngiltere'deki seyahatini bitiren CHP Lideri **Kılıçdaroğlu**, parti yönetimine seyahat hakkında bilgi verdi. ABD seyahati gibi İngiltere seyahati de tam bir muamma oldu.

08.11.2022

Bir dönem "**tefeci**" dediği İngiliz fon yöneticilerinin kapısını çaldı. Basına kapalı olduğu için kimlerle görüştüğu ve ne kadar ciddiye alındığı bilinmiyor. **Kılıçdaroğlu** önümüzdeki hafta da Berlin ve Hamburg'a gidecek. Fiili olarak dağılmış olan altılı masanın toplantısı da yapılmak üzere bekliyor. Aslına bakarsanız masanın diğer ayakları da bu durumdan rahatsız değil.

Kılıçdaroğlu muhtemelen altılı masadaki arkadaşlarına, "**Bakın ben hem Amerika'dan hem İngiltere'den hem de Almanya'dan onay aldım. Bütün küresel güçler cumhurbaşkanlığı için beni destekliyor, dolayısıyla adaylık benim hakkımdır**" demeye çalışıyor. **Kılıçdaroğlu**'nun bu hamlelerine masadaki diğer ortaklarının hangi Batı ülkelerini ziyaret ederek cevap vereceği ise siyasi kulislerin merak konusu.